

Plan van Aanpak regiovisie en vorming AMHK Zeeland

1. Inleiding

De staatssecretaris van VWS heeft in 2012 in een beleidsbrief verklaard dat op termijn alle gemeenten verantwoordelijk zijn voor de hele ketenaanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling. De aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling dient een gedragen aanpak onder alle gemeenten te zijn. Dit kwam als verbeterpunt naar voren uit het onderzoek van Commissie de Jong (Opvang 2.0) over de herziening van het stelsel van vrouwenopvang.

Om te zorgen dat er binnen de regio's meer samenhang en sturing in beleid komt dienen alle gemeenten in te stemmen met een gezamenlijke regiovisie. Het ministerie van VWS heeft de centrumgemeenten voor vrouwenopvang opgedragen een regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling te ontwikkelen. De Stuurgroep CZW Bureau heeft op 2 oktober de bestuurlijke opdracht gegeven om voor Zeeland een regiovisie en een plan van aanpak op te stellen om te komen tot een AMHK.

2. Probleemstelling

Vanaf 2015 zullen gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze verantwoordelijkheid van gemeenten staat omschreven in de WMO en zal met een wetswijziging nog explicieter worden gemaakt. Er komt een brede definitie voor slachtoffers van geweld in huiselijk kring en er is aangekondigd dat de positie van slachtoffers in de wet wordt versterkt. In het kader van de nieuwe Jeugdwet worden gemeenten vanaf 2015 ook grotendeels verantwoordelijk voor de jeugdzorg.

Om te zorgen voor meer samenhang in beleid dient er Zeeuws breed een gemeenschappelijke visie te zijn op de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Van preventie, opvang (veiligheid), herstel tot nazorg.

Verder liggen er kabinetsplannen voor de vorming van Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Naar verwachting zullen gemeenten zullen per 1 januari 2015 een AMHK moeten vormen. Dit betekent een samenvoeging van het huidige Steunpunt Huiselijk geweld en het Advies en Meldpunt Kindermishandeling.

3. Doelstelling/resultaat

In Zeeland bestaat reeds een duidelijke visie op verschillende onderwerpen. Er ligt een visie op de vrouwenopvang, huiselijk geweld, kindermishandeling en op dit moment is er een traject van de transitie jeugdzorg. De uitgangspunten zoals die bijvoorbeeld in het 'Functioneel ontwerp' van de transitie jeugdzorg staan zullen naar verwachting ook gelden voor de visie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Om het wiel niet opnieuw uit te vinden willen we gebruik maken van het bestaande materiaal. Des te meer omdat de hierin genoemde uitgangspunten naar verwachting door alle Zeeuwse gemeenten worden onderschreven.

Doel is om op basis van de bestaande uitgangspunten een visie te schrijven.

Daar waar nieuw inzicht nodig is zal uitgebreid aandacht worden besteed aan de mogelijkheden en wensen van de Zeeuwse gemeenten.

Er dient aandacht te zijn voor de aansluiting bij lokale (gemeentelijke) structuren. Ook ligt er een belangrijke opgave om aan te sluiten bij de hervormingen in de Zeeuwse jeugdzorg die in het kader van de transitie vorm krijgen. Zowel op- als afschalen is een belangrijk onderdeel in de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarbij is ook de inzet van dwang en drang belangrijk. De inzet van de Raad van de Kinderbescherming en de rol van het Veiligheidshuis moeten aan de orde komen.

De vervolgstap, na het opstellen van de visie, is het realiseren van een Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK).

In de Jeugdwet worden voor het AMHK twee doelen genoemd:

- één meldpunt instellen voor burgers en professionals voor (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling;
- meer samenhang creëren in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Het doel van het project is invulling te geven aan de volgende punten:

- Een visie op de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling die gedragen wordt door alle Zeeuwse gemeenten;
- Het AMHK zo vormgeven dat minimaal aan alle beschreven wettelijke functies invulling is gegeven en recht wordt gedaan aan de gezamenlijke visie op de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling;

4. Aanpak/fasering/stappenplan

Fase 1

Tijdens de eerste fase wordt een regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling opgesteld:

- Analyse bestaande documentatie
- De wettelijke- en extra taken AMHK in beeld brengen
- Gesprekken werkgroep
- Gesprekken met leden van de expertgroep
- Opstellen concept visie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
- Consultatieronde
- Besluitvorming

Fase 2

In deze fase krijgt op basis van de uitgangspunten uit de visie het AMHK definitief vorm. Er wordt voorgesteld dit door een onafhankelijke externe partij te laten uitvoeren. Op die manier wordt eventuele belangenverstremming voorkomen. Deze dient een projectplan op te stellen en vervolgens het AMHK vorm te geven.

Ontwerptafel

Rondom de vorming van een AMHK bestaan in Zeeland diverse ideeën en ook vanuit het landelijk ondersteuningsprogramma worden binnenkort verschillende scenario's uitgewerkt. Bij de vorming van het AMHK is de lokale aansluiting binnen de verschillende regio's van groot belang. Ook de aansluiting naar dwang en drang dient hier goed vorm te krijgen. Er wordt voorgesteld om voor het vormgeven van een Zeeuws scenario (binnen de gestelde kaders) met betrokkenen aan de ontwerptafel te gaan zitten. Hieruit kunnen één of meerdere pilots worden ontworpen om het proces te verkennen en de praktijk te testen. Het Programmteam AMHK (onderdeel van het ondersteuningsprogramma van de VNG) kan bij het organiseren van een ontwerptafel faciliteren.

Voor de uitvoering van fase twee komt begin 2014 een apart voorstel.

5. Randvoorwaarden/wettelijk kader

Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Met de invoering van deze wet krijgt het Steunpunt Huiselijk Geweld een wettelijke basis. De taken en functies van het SHG worden via deze wet in de Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO) ondergebracht. De omschreven functies dienen als uitgangspunt voor professionalisering en kwaliteitsverbetering voor de Steunpunten. Daarnaast zijn er bepalingen opgenomen over de noodzakelijke samenwerking met het AMK.

Concept Jeugdwet

In de concept Jeugdwet wordt het AMHK voor het eerst letterlijk genoemd. Volgens artikelen 2.2 en 2.3 moet er beleid worden opgesteld en uitgevoerd inzake het AMHK. In de memorie van toelichting bij deze conceptwet wordt duidelijk geformuleerd dat dit een opdracht aan gemeenten is om één AMHK te organiseren. Het AMHK fungeert als herkenbaar en toegankelijk meldpunt, geeft advies en doet onderzoek naar aanleiding van een melding. In deze wet is ook de wijziging van andere wetten opgenomen waaronder de toevoeging van een paragraaf in de WMO. In deze paragraaf worden de taken en bevoegdheden van het AMHK onder de verantwoordelijkheid van gemeenten geregeld.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Op dit moment ligt er een wetsvoorstel in de tweede kamer dat de WMO op de onderdelen wijzigt. In dit voorstel ligt de nadruk op veiligheid, preventie en het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld. Volgens de memorie van toelichting past de vorming van één AMHK binnen deze aanpak. De WMO schrijft deze vorming echter nog niet letterlijk voor. Dit komt omdat het om wettechnische redenen niet mogelijk de artikelen over het SHG te schrappen in de WMO 2015 voordat de Jeugdwet in werking is getreden.

Randvoorwaarden

Voor de Visie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling is het noodzakelijk dat:

- Alle Zeeuwse gemeenten zich committeren aan de visie;

Om een AMHK te kunnen vormen zijn de volgende randvoorwaarden noodzakelijk:

- Er dient draagvlak en commitment bij gemeenten en uitvoeringsorganisaties te zijn;
- Er dient een structuur te zijn die aansturing door de gemeente waarborgt;
- Er dient een structuur te zijn die aansluiting bij de lokale hulpverleningsstructuur waarborgt;
- Voor ketenpartners dient de privacy goed te zijn geborgd om informatie uit te kunnen wisselen;
- Er dient een goede balans te zijn tussen de beschikbare middelen en de uit te voeren werkzaamheden.

6. Relatie met andere projecten/activiteiten

De ontwikkelingen rond de decentralisatie van de jeugdzorg.

7. Aandachtspunten/risico's

Een aandachtspunt bij de vormgeving van een AMHK zijn het huidige Steunpunt Huiselijk Geweld en het AMK als onderdeel van Bureau Jeugdzorg.

De medewerkers van deze organisaties zijn ondergebracht bij verschillende werkgevers.

Wanneer er besloten wordt hier anders vorm aan te geven zal dit gevolgen hebben voor het bestaande personeel. Dit kan ook financiële consequenties hebben. Ook in het kader van de transitie Jeugdzorg heeft het behoudt van personeel en inzicht in mogelijke frictiekosten prioriteit.

8. Beheersplan

Er wordt voorgesteld voor de projectorganisatie grotendeels gebruik te maken van de bestaande structuren:

Stuurgroep

De Stuurgroep CZW Bureau zal in de huidige vorm functioneren als stuurgroep.

Verantwoordelijkheden

De Stuurgroep is verantwoordelijk voor de voortgang en de bewaking van het gehele proces.

Projectgroep

De werkgroep CZW Bureau fungeert in zijn huidige vorm als projectgroep

Verantwoordelijkheden

- Het bewaken van de voortgang, de aansturing (regie voeren) en de uitvoering van de taken van de werkgroep(en);
- Rapporteren van de bevindingen aan de stuurgroep;
- Afstemming met de decentralisatie van de jeugdzorg;
- Evaluatie van de aangeleverde ideeën en adviezen.

Werkgroep

De werkgroep wordt samengesteld uit ambtenaren vanuit verschillende achtergronden en regio's. Bij voorkeur een ambtenaar openbare orde en veiligheid, jeugd en welzijn.

Resultaten:

1. Visie op de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling;
2. Projectvoorstel waarin het AMHK vorm krijgt volgens de wettelijke kaders;

Consultatie

Consultatie vindt plaats in het Provinciaal Transitie Team, de ambtelijke werkgroep College Zorg en Welzijn, de ambtelijke werkgroep Jeugd en de ambtelijke werkgroep van het DistrictsCollege.

Expertgroep

Naast de reguliere projectstructuur zullen specialisten worden gevraagd hun input en visie te geven op de aanpak en op de realisatie van het AMHK. Hierbij wordt met name gedacht aan het Kitty Reijman Teamleider (AMK) Bureau Jeugdzorg, Marjan de Smit projectleider versterking Steunpunt huiselijk geweld, Eric Sulkers expert Signs of Safety, Bruno Vanassche directeur Veiligheidshuis Zeeland. Deze opsomming is vanzelfsprekend niet limitatief.

Definitieve besluitvorming

De visie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de individuele Zeeuwse colleges.

9. Planning

Acties	voorlopig tijdsplan 2013-2014												
	dec	jan	febr	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sept	okt	nov	dec
Fase 1													
Analyse bestaande documentatie	■												
De wettelijke- en extra taken AMHK in beeld		■											
Gesprekken werkgroep		■	■										
Gesprekken met leden van de expertgroep		■	■										
Opstellen visie		■	■										
Consultatieronde				■									
besluitvormingstraject					■	■							
Fase 2													
Implementatietraject AMHK							■	■	■	■	■	■	■

10. Benodigde middelen en mogelijke consequenties voor de begroting(en)

In 2013 en 2014 wordt totaal € 150.000,-- toegevoegd aan de rijksbijdrage vrouwenopvang/huiselijk geweld voor het opstellen van de regiovisie. Voorgesteld wordt om deze middelen voorlopig toe te voegen aan de algemene reserve vrouwenopvang. Indien nodig zal in de loop van 2014 worden bekeken in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van deze middelen voor bijvoorbeeld de tweede fase de implementatie van het AMHK.

Suzanne van der Graaf
 Beleidsadviseur huiselijk geweld en vrouwenopvang
 CZW bureau

Vastgesteld op 4 december 2013 – Stuurgroep CZW Bureau